

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

772

Vragen van het lid **Westerveld** (GroenLinks) aan de Minister voor Medische Zorg over *de documentaire TURN!, 2Doc, 8 oktober 2019* (ingezonden 11 oktober 2019).

Antwoord van Minister **Bruins** (Medische Zorg) (ontvangen 19 november 2019). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 605.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de documentaire TURN! over de prestatiedruk op jonge kinderen in de turnsport?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u ook geschrokken van de inhoud van de documentaire waaruit blijkt dat zeer jonge turners worden gedwongen om heel hard te trainen, tot huilens aan toe?

Antwoord 2

Ja, de documentaire heeft veel reacties opgeroepen. Ook ik vond sommige beelden aangrijpend.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat kinderen zoveel en op zo'n manier moeten trainen?

Antwoord 3

Ik vind het allerbelangrijkste dat plezier in de sport voorop staat. Echter om een talent te ontwikkelen, het maximale uit zichzelf te laten halen en toe te werken naar de absolute top, is veel training en doorzettingsvermogen vereist. Daarbij moet dan wel goed op het welzijn van de jonge sporter worden gelet. Het is hierbij essentieel dat trainers, coaches, ouders en begeleiders altijd alert zijn op hun eigen gedrag en de invloed daarvan op het welzijn en het sportplezier van de jonge sporter.

In het geval van topsport is de gedachte dat de reis naar topsport begint op het moment dat topsporters acht jaar later kunnen presteren in het mondiale seniorenveld. In een paar uitzonderlijke sporten, waaronder turnen, wordt al voor 12-jarige leeftijd veel getraind. Samen met sportbonden en NOC*NSF

vind ik het cruciaal dat plezier bovenaan blijft staan en dat de focus op plezier in sport ligt en niet op het resultaat op jonge leeftijd. Goede begeleiding van jonge sporters is daarbij essentieel en daar steun ik de sportsector (financieel) bij.

Vraag 4

Waarom kan dit voorkomen terwijl er toch is ingezet op een veilig sportklimaat onder andere met het Centrum Veilige Sport? Wat zijn de resultaten van dit centrum?

Antwoord 4

Het realiseren van een positieve sportcultuur vergt een lange adem waarbij de verantwoordelijkheid bij alle betrokkenen ligt. Niet alleen trainers, coaches en bestuurders van een sportclub hebben een belangrijke rol, maar ook ouders en de thuisomgeving hebben een grote invloed op het sportplezier van kinderen. Via het Nationaal Sportakkoord wordt geïnvesteerd in tal van maatregelen om bij te dragen aan een positieve sportcultuur. Afhankelijk van de lokale afspraken en behoeften zijn onder andere: verenigingsbegeleiding, bijscholing voor trainers/coaches en thema-avonden voor ouders beschikbaar. Daarnaast ondersteunt het Centrum Veilige Sport sportbonden en -verenigingen bij het opzetten van een effectief preventiebeleid ter voorkoming van ongewenst gedrag en voor het creëren van een pedagogisch sportklimaat. Het Centrum Veilige Sport is in april dit jaar gestart en heeft inmiddels meer dan 40 signalen van grensoverschrijdend gedrag voor onderzoek doorgezet naar het Instituut voor Sportrechtspraak. Ik zal u volgend jaar voorafgaand aan het AO nader informeren over de voortgang van het Centrum Veilige Sport.

Vraag 5

Wat doet dit kabinet, wat doet de NOC*NSF en wat doet de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie (KNGU) om te zorgen dat dit soort onwenselijk grote druk op kinderen niet kan voorkomen? Wie heeft hierbij welke verantwoordelijkheid?

Antwoord 5

Dit kabinet ondersteunt de sportsector financieel om alles in het werk te stellen voor het creëren van een positief sportklimaat. Via het Centrum Veilige Sport worden sportverenigingen en -bonden ondersteund bij het opzetten van preventiebeleid en het aanpakken van situaties die een plezierige sportomgeving kunnen ondermijnen. De sportsector werkt daarnaast aan een bewustwordingscampagne. Via het Sportakkoord, pijler positieve sportcultuur, worden door sportbonden en NOC*NSF samengewerkt aan het uitbreiden van de pedagogische vaardigheden van trainers en coaches. Daarnaast worden trainers/coaches in de talentenprogramma's op de Centra voor Topsport en Onderwijs (CTO's) getraind. Met als doel dat zij jonge talentvolle sporters goed kunnen begeleiden en leren omgaan met de uitdagingen in hun sport maar ook met andere aspecten in hun leven tijdens hun reis naar de top.

De KNGU is gestart met een intensief meerjarenprogramma «Pedagogische visie» waarin verantwoorde training en omgang met ouders een belangrijk onderdeel is.

Daarnaast heeft de KNGU de laatste jaren al een groot aantal aanpassingen gedaan in hun talentontwikkelings- en topsportprogramma op landelijk niveau. Zo is er geen talentselectie (meer) in de oude vorm. Talentvolle sporters komen met hun trainer naar districtstrainingen, zodat zowel de ontwikkeling van de sporter als het pedagogisch gedrag en de trainingsmethode van de trainers kan worden gevolgd. Ook wordt niet meer gerefereerd naar Oranje, Olympische Spelen of Nederland. En er wordt onder de 12/13 jaar niet gesproken over «topsporters». Daarnaast zijn de oefen- en trainingsstof en turntoestellen aangepast om de jongste leeftijdscategorieën fysiek minder te belasten («soft methodisch trainen»). Bovendien voert de KNGU internationaal een lobby om de seniorenleeftijd omhoog te krijgen van 16 naar 18 jaar.

Ik zie dat de sportsector hier enorme stappen maakt en dit onderwerp prioriteit geeft. Ik blijf nauw met de betrokken partijen in overleg over de voortgang.

Zie ook het antwoord op vraag 4 en 6.

Vraag 6

In hoeverre moeten sporttrainers van kinderen in de topsport pedagogische training volgen of gevolgd hebben, zodat ze zich bewust zijn van het feit dat (jonge) kinderen niet als volwassenen behandeld kunnen worden? Waarom lukt het niet om de pedagogische visie van de KNGU in samenwerking met de KNVB daadwerkelijk overal te effectueren?

Antwoord 6

De KNGU maakt zich, met andere betrokkenen in de (gym)sportwereld, al langer sterk voor het pedagogisch versterken van het sportklimaat. Dat is ook de reden waarom de KNGU onlangs is gestart met de uitrol van een intensief meerjarenprogramma «Pedagogische visie». Dit kost tijd en moet gebeuren vanuit een integrale visie gericht op cultuur- en systeemverandering op alle niveaus. Het gesprek met clubs over bijvoorbeeld hun rol in verantwoorde trainingssituaties en omgang met ouders maakt hier belangrijk onderdeel van uit. De KNVB heeft hierin al vele stappen gemaakt, bijvoorbeeld door integratie van het thema in opleidingen en wedstrijdsystemen. De KNVB en de KNGU leren over en weer van elkaar.

Het begeleiden van kinderen en tieners vraagt bijzondere competenties van trainers/coaches. Pedagogiek, maar ook didactiek, communicatie, ethiek en psychologie spelen allemaal een belangrijke rol om ervoor te zorgen dat kinderen en tieners een plezierige reis afleggen binnen de sport en topsport. In de huidige trainer/coach opleidingen zijn dit belangrijke thema's. In het nieuwe beroepscompetentie- en kwalificatieprofiel voor de topsport- en talentcoach zijn deze competenties nadrukkelijk opgenomen en uitgewerkt. Het is aan de sportbonden om te sturen op de juiste profielen en competenties van topsport- en talentcoaches.

Vraag 7

Welke voorlichting is er voor ouders beschikbaar c.q. wordt er gegeven over wat de gevolgen zijn van topsport voor het leven van hun kind, als een kind begint met topsport? Waar kunnen jonge sporters en hun ouders negatieve ervaringen melden? Wat wordt hiermee gedaan en aan hoeveel meldingen is het afgelopen jaar opvolging gegeven?

Antwoord 7

Via NOC*NSF wordt een workshop aangeboden aan sportbonden specifiek gericht op ouders wiens kinderen talentvol zijn en in opleidingsprogramma's van een sportbond zitten. Deze workshop wordt vanuit de sportbonden verder aangevuld en ingezet. Steeds meer sportbonden ontwikkelen hiermee een voor hen passende werkwijze om op een positieve manier met ouders contact te onderhouden en ze op verschillende wijzen kennis en kunde mee te geven over het omgaan met hun talentvolle kinderen.

Negatieve ervaringen kunnen sporters en ouders melden bij de vertrouwenscontactpersoon van de club, de vertrouwenscontactpersoon van de KNGU of het Centrum Veilige Sport. Ook is het mogelijk om via de website van de KNGU en SpeakUp ongewenst gedrag te melden. Om het contact zo laagdrempelig mogelijk te maken werkt het Centrum Veilige Sport samen met Fier (het landelijk expertise- en behandelcentrum op het terrein van geweld in afhankelijkheidsrelaties) waar 's avonds en 's nachts een chatfunctie beschikbaar is. Voor al deze meldingen geldt dat er adequaat opvolging aan wordt gegeven. Binnen het Centrum Veilige Sport zorgen casemanagers voor de opvolging van meldingen en de monitoring daarvan. Hiervoor wordt momenteel proefgedraaid met een zogeheten casemanagementsysteem om dit te monitoren. Cijfers over de opvolging van meldingen zijn op dit moment nog niet bekend.

Vraag 8

Kunt u aangeven wanneer het landelijk toetsingskader voor een positief (top)sportklimaat aangescherpt zal zijn, zoals u aangaf in het antwoord op eerdere schriftelijke vragen van het lid Westerveld over misstanden in de turnsport?¹

Antwoord 8

De KNGU heeft aangegeven het nieuwe landelijke toetsingskader eind dit jaar af te ronden en zal naar verwachting dit kader vanaf 2020 gaan implementeren.

Vraag 9

In hoeverre wordt de mening van kinderen zelf meegenomen bij de Pedagogische visie en het toetsingskader? En in het algemeen, zijn er waarborgen zodat kinderen zelf hun mening kunnen geven over hoe hun veiligheid het beste geborgd kan worden?

Antwoord 9

De KNGU geeft aan op verschillende manieren de input van jonge sporters mee te nemen in hun beleid. Zo worden via enquêtes vragen voorgelegd over de rol van de trainer of ouders. Binnen programma's voor talentontwikkeling en topsport wordt aandacht besteed aan de empowerment en inbreng van sporters zelf. Daarnaast vinden exit-onderzoeken plaats op het moment dat een jong talent uitstroomt. De komende jaren zal de KNGU in het kader van de pedagogische visie zoveel mogelijk de stem van de (jonge) sporter meenemen. Gezien de jonge leeftijd van de sporters moet zorgvuldig worden omgegaan met de wijze waarop dat gebeurt.

Vraag 10

Hoe ziet de KNGU toe op de naleving van afspraken op het gebied van communicatie, verantwoordelijkheden, preventie, coaching en intervisie met als doel incidenten in de toekomst te voorkomen, zoals u aangaf in de genoemde antwoorden (vraag²)?

Antwoord 10

De KNGU laat weten dat zij de verantwoordelijkheid draagt voor onderdelen van clubs die deel uitmaken van een talentontwikkelings- en/of topsportprogramma. Op basis van het toetsingskader (zowel het huidige als het vernieuwde kader, zie antwoord 6) kan de KNGU toezien op naleving van afspraken bij de KNGU aangesloten topsportclubs (met een talentontwikkelings- en/of topsportprogramma). Dit toetsingskader is een uitgangspunt voor clubs die de ambitie hebben om op dit topniveau te komen. Clubs moeten aan de gestelde eisen voldoen om toe te treden tot de gymnsportinfrastructuur. Bij de overige clubs is het clubbestuur eindverantwoordelijk.

Vraag 11

Bent u van mening dat dit kabinet voldoende doet om een veilig (top)sportklimaat te garanderen voor alle kinderen, in het bijzonder in de turnsport? Heeft u sinds de beantwoording van de eerdere vragen naar aanleiding van wangedrag in de turnsport (juni 2019) stappen genomen om de veiligheid in de (top)sport voor kinderen te bevorderen?

Antwoord 11

Ja, één van de prioriteiten binnen het Nationaal Sportakkoord is een positieve sportcultuur. Hierbij is mijn ambitie dat in de toekomst op alle sportclubs in Nederland aandacht is voor een positieve sportcultuur waarbij het welzijn van het kind boven het winnen staat en waarbij ouders positieve supporters zijn. Dit is het streven waarvoor ik mij samen met de sportsector en alle betrokkenen inzet.

¹ Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3019

² Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3019

Zo worden er, sinds de beantwoording van de eerdere vragen naar wangedrag in de turnsport, steeds meer lokale sportakkoorden afgesloten waarin het thema positieve sportcultuur nadrukkelijk aan de orde is. En maakt de KNGU stappen bij het uitrollen van het meerjarenprogramma «Pedagogische visie», zie antwoord 6.

Vraag 12 en 13

Wat is de visie van dit kabinet op deelname aan topsport door (zeer) jonge kinderen?

Vanaf welke leeftijd vindt het kabinet dat kinderen aan de slag kunnen met topsport en selectie voor topsportteams? Kunt u dat voor verschillende sporten, in ieder geval turnen, voetbal, hockey en zwemmen, aangeven?

Antwoord 12 en 13

Zie het antwoord op vraag 3.

Vraag 14

Bent u bereid deze vragen te beantwoorden voor het wetgevingsoverleg Sport op 2 december 2019?

Antwoord 14

Ja.